

Forarbeid til Plan for forebygging
Samlede funn

Innhold

Beskrivelse av forarbeid 2022-2023	3
Oversikt over forebyggende tiltak	3
Funn fra oversikten over forebyggende tiltak	3
Anbefalinger fra oversikten over forebyggende tiltak:	4
Spørreundersøkelse til tjenestene	4
Funn fra spørreundersøkelsen	4
Videre fordypningsprosess i tjenestene	10
Funn fra forankringsprosess i eksterne og interne tjenester	11
Overordnede problemstillinger	11
Forebyggende oppvekst	11
Skole	11
Holdningsskapende arbeid i foreldregruppa	11
Overganger	11
Kriminalitetsforebyggende arbeid	11
Utjevnende tiltak sosial ulikhet	12
Minoriteter	12
Frivillighet	12
Tidlig identifikasjon og intervensjon	12
Samhandling	12
Kompetanseheving	12
Systematisk kartleggingsarbeid/avdekkingskompetanse	13
Helhetlig tjenestetilbud	13
Psykisk helse/rus	13
Foreldreveiledning	13
Minoriteter	13

Beskrivelse av forarbeid 2022-2023

Forarbeidet har bestått av 3 hoveddeler

1. Kartlegging av forebyggende tiltak og satsninger i Senja kommune
2. Spørreundersøkelse i tjenestene
3. Fordypningsprosess i tjenestene basert på funn de to første punkt, parallelt med brukermedvirkning

Oversikt over forebyggende tiltak

Som en del av forarbeidet ble det gjennomført en kartlegging av forebyggende tiltak i Senja kommune i 2022. I kartleggingen ble det innhentet informasjon om forebyggende tiltak som er særlig prioritert, eller som Senja kommune har en særegen tilnærming til, og som treffer brukerne direkte. Dette arbeidet er utført av en arbeidsgruppe bestående av Virksomhetsleder for Barne- og familietjenesten, Kommunelege, Kommunepsykolog, Folkehelsekoordinator og Rådgiver Barn og unge.

Funn fra oversikten over forebyggende tiltak

Forebygging er mest samfunnsmessig effektiv når det kommer tidligst mulig i et barns liv. Kommunen har få tiltak rettet mot **alle** for svangerskaps- og foreldrefase, her er kun et tiltak i pilotfase. Av tiltak rettet mot de **noen** med kjente risikofaktorer er det kun ett rettet mot foreldre på introduksjonsprogrammet (flyktninger), og ingen tiltak rettet mot de **få** særlige sårbare.

I permisjonsfasen har kommunen tiltak rettet mot alle, men ingen av disse er skreddersydd målgruppen for denne planen, og er flere er i pilotfase, samt del av nasjonale retningslinjer. Det er få/ingen tiltak rettet mot sårbare/særlig sårbare.

Til barnehagebarna er det flere tiltak rettet mot alle, men ingen rettet mot de sårbare/særlig sårbare.

Gjennom grunnskolen er det en stor overvekt av tiltak rettet mot alle. Her bemerkes det at flere av tiltakene er geografisk basert, eller har en utforming som gjør at de i praksis ikke treffer alle. Her finnes noen få tiltak rettet mot sårbare, men ingen rettet mot de særlig sårbare.

Til de ungdommene som går på videregående skole er det få tiltak, og ingen registrerte tiltak til de av ungdommene som har falt ut av videregående skole. Dette til tross for at kommunen har en større andel drop-out fra videregående skole enn både fylket og landet for øvrig.

Av tiltak som i oversikten er sortert under voksenalderen, men der familier er prioritert og kommer familielivet til gode, er en raus startlån-ordning og en høy andel kommunale boliger. Flere av tiltakene som er sortert under voksen-fasen kan komme familielivet til gode dersom de tiltaket treffer har barn, selv om de er ikke spesifikt utformet for foreldre/familier.

Oppsummert er det en ujevn fordeling og utforming av tiltakene, uten en «rød tråd» i prioriteringer på et tverrsektorielt nivå.

Når det kommer til planverk og modeller for samhandling i Senja kommune, oppsummerer oversikten med at man har godt faglig forankret planverk, og samhandlingsmodeller, men liten grad av evaluering, manglende samordning mellom tjenestene og lite kjennskap til andres planverk/håndbøker på tvers av tjenester.

Anbefalinger fra oversikten over forebyggende tiltak:

- Vurdere om tiltakene gjennom grunnskole/videregående skole er godt nok rettet mot helsefremming/forebygging psykisk helse og innhente mer informasjon om diskrepansen mellom trivsel på ungdomsskolen og frafall fra videregående skole.
- Se tiltakene i sammenheng med tjenestetilbud. Det bør gjøres en spesifikk vurdering/evaluering for å sikre at man
 - har de riktige tilbudene
 - god ansvarsfordeling
 - samordning mellom de kommunale tjenestene
- Evaluering bør etterstrebes for å gjøre tiltakene treffsikre.

Spørreundersøkelse til tjenestene

September 2022 ble det sendt ut kartleggingsspørsmål til tjenester i Senja kommune som jobber med barn og unge, både internt og eksternt, for å få en større oversikt over status slik det oppleves i virksomhetene. Spørsmålene er utarbeidet på bakgrunn funn i kartleggingsdokumentet. Spørreundersøkelsen ble utviklet i samråd med Regionalt kunnskapssenter for barn og unge, Nord (RKBU Nord). Spørreundersøkelsen har også blitt sendt ut til Ungdomsrådet. Spørsmålene ble videre bearbeidet i et Ungdomsråd-møte sammen med kommunepsykolog og folkehelsekoordinator.

Funn fra spørreundersøkelsen

Svarene fra tjenestene ble kategorisert under fem overordnede tema: risikogrupper, samhandling, ressurser/kompetanse/arbeidsmetodikk, tjenestetilbud og annet.

Ressurser/kompetanse/arbeidsmetodikk

Styrker

- Noen opplever at barn/familier får rask hjelp på rett nivå.

Svakheter

Arbeidsmetodikk/brukersentrert tilbud

- De barna/familiene man ikke får til å hjelpe, beskrives ofte som at hjelpebehovet er for stort/komplekst for barnehage/skole, og at man ofte ikke har innsikt i hvilken hjelp familien/barnet får utenfor oppvekstarena.
- Samarbeidsvansker med foreldre
 - Språk og kulturforskjeller gjør foreldresamarbeid vanskelig, ønsker mer kunnskap
 - Delt samvær vanskeliggjør samarbeid
 - Foresatte som nekter å ta imot tiltak i skole/barnehage
 - Foresatte tar ikke imot hjelp fra barneverntjenesten

- Manglende felles forståelse av barnet
- Vegring fra foreldre til å ta imot hjelp til barnet
- Sensitive vansker som fattigdom er vanskelig å tematisere i foreldresamarbeid.
- Det ønskes en dreining til forebyggingsarbeid i flere oppvekstarena og hjelpetjenester
- For lite oppfølging nyankomne flyktninger og disse behøver en tilrettelegger/hjelper til å delta på sosiale arena
- Manglende oppfølging av barn som pårørende/tiltak
- Ikke alltid at det blir meldt til barnevernet når man er usikker

Kompetanse

- Det ønskes mer kompetansehevende tiltak og veiledning til de ansatte om det enkelte barnet, men også på systemnivå:
 - Kunnskap om diagnoser
 - Vold/sammensatte sårbarhetsfaktorer
 - Sosiale forskjeller
- Manglende tid/ressurser/kompetanse til å hente inn informasjon om familiens sårbarheter/utfordringer.

Risikogrupper

Forhold ved barnet

- Dårlig psykisk helse barn/sårbarhet
 - Sammensatte vansker
 - Traumer
 - Angst/Sosial angst
- Sosiale utfordringer
 - Negative relasjoner
 - Utenforskap fra det sosiale
 - Sosial kompetanse
- Atferdsvansker
 - Utagerende/aggressive barn
 - Barn med atferdsvansker skaper negative sosiale ringvirkninger med for eksempel utfordrende atferd mot medelever
- Manglende deltakelse i sosiale aktiviteter på fritiden/oppfølging sosiale aktiviteter
- Skolefravær
- Skolefaglige vansker/lærevansker
 - Elever med konsentrasjonsvansker
- Selvregulering
 - Emosjonelle vansker
- Ukritiske barn
- Tilknytningsvansker
- «Innesluttet» (internaliserende vansker)
- Språkvansker
- Barn som ikke bor hjemme

Sosioøkonomiske forhold

- Annen etnisitet/flerkulturell bakgrunn (ofte nevnes ulik barneoppdragelse og særlig grensesetting)
 - Fremmedspråklige
 - Flyktninger
 - Arbeidsinnvandring
- Vanskelige hjemmeforhold/ressurssvake
 - Store familier
 - Foreldre som selv har hatt omsorg av barnevernstjenesten
 - Lavinntektsfamilier
 - Barn av psykisk syke/rusproblematikk
 - Aleneforeldre/samlivsbrudd
- Samspillsvansker i familien
 - Manglende grensesetting
 - Vansker med rutiner
 - Manglede oppfølging skolearbeid
 - Lite/manglende støtte/nettverk
 - Slitne/stressede voksne
 - Oppdragervold/nære relasjoner/(menneskehandel)

Annet

- Samisk befolkning/funksjonsnedsettelse/andre minoriteter og mennesker med annen seksuell legning/orientering.
- Aldersgruppen 16-19 år som er uten skoletilbud eller læreplass

Samhandling

Det trekkes frem mange svakheter knyttet til samhandling mellom tjenestene, men også en del styrker som er verdt å ta med videre.

Styrker

- Mange opplever bra samarbeid med godt kjennskap til andre aktører.
 - Godt samarbeidsklima/godt samarbeid når en har treffpunkt
- Flere tjenestesteder trekkes fram som gode samarbeidsaktører
- Bedring etter kommunesammenslåing
- Positivt med bruk av video ved lange avstander
- Barnehagen jobber med å snakke fram barneverntjenesten
- Barnehage/Skole-samarbeid er godt ved overganger

Svakheter

- Mange ønsker mer samarbeid, bedre samarbeidsklima, bedre kontinuitet i samarbeidet og å få være involvert gjennom hele prosessen.
- Samarbeid oppleves som av variabel kvalitet/personavhengig
- Man ønsker økt bruk av tverrfaglig jobbing/internt og eksternt. Flere tverrfaglige møter og faste møter i skole med BUP/barneverntjenesten.
- Byråkrati og henvisningsrutiner tar tid, ufleksible løsninger og for mange ledd fra bekymring til tiltak. Tjenesten blir stående igjen med barnet der vansker forverrer seg.
- Kunnskap/kjennskap om kontaktpersoner andre tjenester mangler
- Manglende fokus på informasjonsutveksling/kommunikasjon
- Ansvarsfordeling/rolleklarhet mangler
- Rutiner for samarbeid mangler, særlig i akutsituasjoner. Samarbeidsavtaler mangler, evaluering mangler.
- Manglende systemtenkning i intervensjoner gitt til barnet, ønsker at instansene kommer til barnet på skolen, og manglende observasjoner/ kartlegging i skolen.
- Implementering BTI mangler

Flere tjenester oppleves som «lukkede» eller «skjulte», med beskrivelser av enveiskjørt kommunikasjon.

Tjenestetilbud

Flere av tilbudene oppleves av tjenestene/de ansatte som nyttig for både de med og uten risiko, og burde styrkes. Disse er:

Ressurser/kompetanse: «Elever med atferdsvansker trenger tett voksenstøtte for å mestre skoledagen på en god måte. Gjerne andre yrkesgrupper som barnevernspedagoger, vernepleiere eller lignende.»

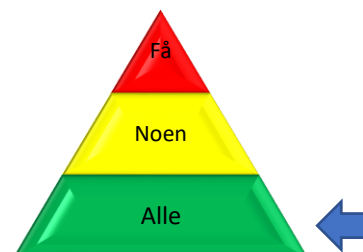
Risikogrupper: «Barn av foreldre med psykiske lidelser er ikke alltid så lett å oppdage. Vi er ofte avhengige av at foreldre er åpne med oss og forteller hvordan de har det, og det kan være vanskelig for mange. Tror nok også det gjelder om familien har dårlig råd, noe som for mange kan oppleves skambelagt og ikke noe man vil snakke om. Vi vil f.eks. ikke kunne se om en familie har lite mat hjemme, noe som er lettere å oppdage når barna er i skolealder. En av grunnene til dette er at barnehagene er sosialt utjevne, og barna får 3 måltider servert i løpet av barnehagedagen...»

Samhandling: «Vi har et godt samarbeid (...) ved behov. Men alle disse tjenestene har vi møter med hver for seg, og det er ikke alltid en fordel. Har et ønske om flere tverrfaglige møter...»

Risikogrupper: «Vanskelig å få kontakt med alle ungdommene. Hver ungdom er forskjellig, men det som kjennetegner mange av de ungdommene er at de har lave grunnskolekarakterer. De har også hatt store utfordringer med å komme seg på skolen. Noen bor alene med en foresatt. Noen har en diagnose som gjør at skole og det sosiale har blitt vanskelig. Mange av dem har lite nettverk og få eller ingen fritidsaktiviteter utenfor heimen.»

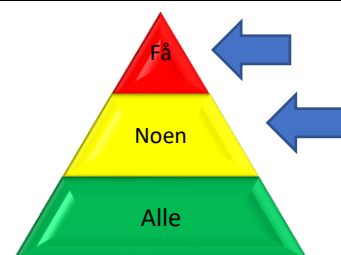
- Fritidsarena/ungdomsklubb/gratis møteplass (med trygge voksne) som ikke krever noe. Viktig med mangfold her.
- Miljøarbeider/miljøteam på skolene
- Gratis mulighet for bruk av utstyr og deltakelse i ulike idretter og kulturaktiviteter, f.eks Fritidskassen og utstyrsbanker
- Idrett og kultur beskrives som en arena som er viktig for barn på alle nivå, her presiseres at det bør være tilbud med mestring på individuelt nivå, for eksempel klatring og gaming.

**TJENESTETILBUD
BEFOLKNINGSRETTET**

STYRKER	Svakheter
<ul style="list-style-type: none"> • KULTURTILBUD • KULTURSKOLE • BIBLIOTEK SENTRALT OG I DISTRIKTENE • HELSESTASJON • FAMILIESVØMMING • BARNEHAGENE • MILJØTEAM I SKOLENE • BARNEHAGEDEKNING • SKOLENE • NEWTON-ROMMET • BARNEMUSEUM 	<ul style="list-style-type: none"> • Hva som tilbys i kommunen/frivillig sektor er ikke like kjent for alle. <p>Manglende tjenestetilbud</p> <ul style="list-style-type: none"> • Fritidstilbud i distriktene/med voksenkontakt • Jobbtilbud til unge (ikke spesifisert om det bør være kommunalt eller sivilt) <p>Eksisterende tilbud som bør prioriteres</p> <ul style="list-style-type: none"> • Foreldreveiledning • Forebygging psykisk helse

**TJENESTETILBUD
GRUPPERETTET OG INDIVIDRETTET**

STYRKER	Svakheter

Tjenestene er i stor grad fornøyd med de øvrige tjenestetilbudene i Senja kommune.

Her nevnes samtlige tjenestetilbud i kommunen (disse ramses ikke opp her) og eksterne aktører samt noen av deres tiltak.

Blant annet blir det satt lys på Støa, som tilbyr tilrettelagt undervisning for de med særskilte utfordringer knyttet til skolegang.

Redusert foreldrebetaling/søskenmoderasjon og god barnehagedekning nevnes også som gode tiltak.

- Ikke alltid rask og tilstrekkelig hjelp.
- Lite kjennskap til tjenestetilbud innad i tjenestene og foresatte vet ikke hvor de skal få tak i hjelp.

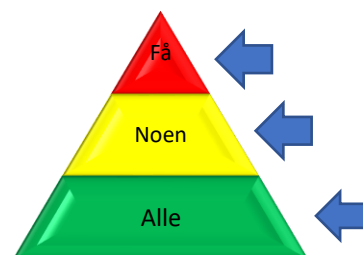
Manglende tjenestetilbud

- Familieveiledning og hjemmestøttene tiltak
- Møteplass/ungdomsklubb med voksentetthet og fokus på mestring.
- Psykisk helsetilbud barn og unge, samt foreldre. Det bør være rask psykisk helsehjelp/lavterskel der barnet befinner seg eller mestringsgrupper.
- Alternativ skole til de som ikke mestrer. Tiltaksplasser, tilrettelagt arbeid for kortere eller lengre tid.
- Miljøarbeider/miljøteam på skolene/samtalepartner til barna i skolen.
- Krisesentertilbud for menn, alvorlig psykisk lidelse og aktiv rus.

Mangler ved tjenestetilbud

- Lang ventetid til både spesialisthelsetjeneste og kommunale hjelpetjeneste
- Støttekontakt/avlastning
- Statlige midler leksehjelp/mer leksehjelp
- Det rapporteres mangler ved tildelingsprosesser, koordinator og IP og ansvarsgrupper.
- Språkassistenter skole og barnehage/mer støtte til språklæring, og mer oversetting av informasjonen i skole og barnehage.

FRIVILLIG/PRIVAT-SEKTOR/ANNET

STYRKER

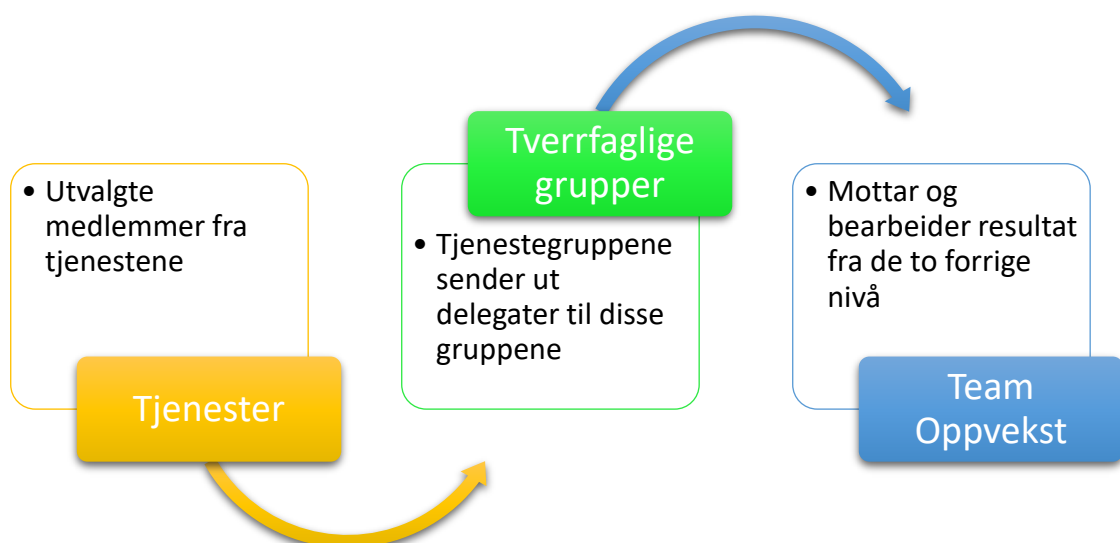
SVAKHETER

- IDRETT
- ORGANISERTE AKTIVITETER
- FRIVILLIGSENTRALEN
- KIRKAS OG KIRKAS ARRANGEMENT, LEKSEHJELP
- KORPS/KOR
- KLUBBER I BYGDELAG
- ÅPEN IDRETTSPARK (FIL)
- TRENINGSSENTER
- MEKKEGARASJEN

- Utstyrsbanker også i bygdene, gjerne med klær/sko.
- Skyssutfordringer til fritidstilbud.
- Trygge veier/gangfelt/sykkelveier
- Trenger mer geografisk nærhet til fritidsaktiviteter/lekeplasser
- Bruke biblioteket eller annet offentlig lokale til sosiale aktiviteter.

Videre fordypningsprosess i tjenestene

Etter statusbilde var kartlagt, ble så våren 2023 satt i gang prosess for å utforske innenfor disse satsningsområdene hvilke mål og tiltak som tjenestene anså som viktigst å prioritere. Dette med intensjon om å sette ledergruppen i stand til å sette retning, fordele ansvar og beskrive organisering som hadde forankring i tjenestene. Kommunale tjenester, fylkeskommunale, frivillige organisasjoner og spesialisthelsetjenesten barn/vokse/familier ble invitert med til innspillsrunde. Etter et informasjonsmøte med presentasjon av bakgrunnskunnskap og prosessbeskrivelser, ble alle tjenester inndelt i arbeidsgrupper som leverte skriftlige bidrag. Disse skriftlige bidragene ligger tilgjengelig for alle ledere i egen teamsgruppe. Etter bearbeiding skriftlige innspill fra arbeidsgrupper ble tjenestene samlet til en tverrfaglig arbeidsdag der vi videre bearbeidet innspillene i en tverrfaglig setting. Arbeidsgruppe her bestod av kommunepsykolog, virksomhetsleder barne- og familietjenesten,

rådgiver skole, rådgiver barnehage og kommunalsjef oppvekst. Parallelt med dette ble det hentet innspill fra brukerorganisasjoner.

Funn fra forankringsprosess i eksterne og interne tjenester

Overordnede problemstillinger

Det er en utfordring i Senja kommune at implementering stopper. Implementeringen ikke er god og helhetlig for hele kommunen. Tiltak bør være organisasjonsmessig fundert og ikke personmessig fundert og ha langsiktig perspektiv, slik at en sikrer at tiltakene ikke dør ut når koordinator slutter. Tjenestene må være involvert i utvikling. Blir mange deler uten helhet: Tildeling: Vi må sikre at det treffer behovet til brukerne.

Sårbarheter

- Treffsikre tiltak: Man få finne tiltak som treffer de som har størst risiko. De mest sårbare har minst kunnskap om rettigheter, dette gjelder særlig minoriteter, har ikke kulturell kunnskap.
- Kommunens geografi: Tjenester lokaliseres ofte til sentrum/de største stedene, men når vi da målgruppene? Mht. fritidsaktiviteter er det for dårlige kollektivtransport. Dette må hensyntas i alle tiltak.

Forebyggende oppvekst

Skole

Skolen skal ha en helhetlig tilnærming til inkludering og fellesskap som er den samme for alle skolene i Senja kommune, og en bør se på hvilken modell som passer for Senjaskolene. Dette må samkjøres med kompetanseløftet. Skolemat og leksehjelp er gode tiltak. Miljøteam (men ikke i sin foreslåtte form) er gruppen veldig for. Bør sees nærmere om det kan være aktuelt. Miljøteam må være en person som barnet har en relasjon til. Det samme gjelder med helsesykepleiere.

Holdningsskapende arbeid i foreldregruppa

En stor utfordring er at skolene må ta tak i mye som foreldrene egentlig burde ha tatt tak i. Foreldremøter er viktig, og en bør tilstrebe systematisering av temaundervisning over flere tjenester i samarbeid med spes.helse som følger utviklingstrinnene til barn/unge.

Overganger

Tydelige planer på dette er viktig, og en erkjennelse av at vi fortsatt må jobbe med dette pga sårbarheter. Vi må få på plass felles samtykkeskjema, gjerne tidsavgrenset og jobbe bedre med de med atferdsvansker, ikke bare kjente funksjonssvekkelser. Hvordan jobbe bedre proaktivt- ikke reaktivt kan være et fokus

Kriminalitetsforebyggende arbeid

Det er stor konsensus om å få tilbake SLT-arbeidet i sin opprinnelige form (mer fokus på utøvende ledd, med koordinator) og et behov for utekontakt.

Utjevnende tiltak sosial ulikhet

Overordnede problemstillinger her er at vi ikke rekrutterer rette gruppene, noen av tilbudene er for smale, og vi når ikke ut med informasjon, står med ubrukte plasser. For lav grad av integrasjon mellom tilbudene. Viktig å fjerne stigma. Det er stor konsensus om behov for aktivitetstilbud/klubb som ivaretar bredde/tilbud som ikke er idrett. Kommunen har flere aktivitetstilbud som er organisert på forskjellige plasser.

Minoriteter

Det er konsensus om behovet for mer forebygging og større integrasjon av forebyggingstiltakene på migrasjonsfeltet, med større grad av tverrfaglighet. Dette vil også bli omtalt under tjenestetilbud.

Frivillighet

Frivillighet også viktig, få bygdelagene med pga spredt bosetting flyktningkrisen. Dette gjelder kanskje særlig bygder som er vant med gjennomstrømning av arbeidsinnvandrere. Kollektivtrafikk en utfordring. Bygdelagene viktig.

Tidlig identifikasjon og intervensjon

Dette er et viktig område, og vi har store utfordringer når det kommer til informasjonsarbeid (som gjør brukere og ansatte i stand til å bruke tilbudene våre). Dette informasjonsarbeidet må sees på både mellom tjenester, og til innbyggere. Her må det jobbes med brukerperspektiv (kompetanse) og formidling av hva tjenester gjør/bidrar med før krisen treffer, slik at en normaliserer bruk av hjelpetjenester når behovet dukker opp. Språk og sosial kompetanse er viktig å kartlegge på et tidlig tidspunkt når det gjelder atferdsvansker. Et annet viktig aspekt her er kompetanseutvikling og evaluering vi kan ha nytte av hvis vi samarbeider på systemnivå av det vi kartlegger.

Samhandling

Overordnet: Enighet om behov for mer helhetlig samarbeid på alle nivå. BTI er mange positive til, men mange kjenner ikke til den, og enighet om at den ikke er godt nok implementert. En tjeneste foreslår den kuttet og noen opplever det som ekstraarbeid. Tidlig inn samarbeidet trekkes fram som viktig. Vi må unngå silotenkning og utvikle et «vi». Det ønskes mer samarbeid både på systemnivå og strukturer for samarbeid på individnivå. Det kommer fram at spesialisthelsetjenesten ønsker mer samarbeid med kommunen.

Tidlig inn trekkes fram som viktig.

Kompetanseheving

Det kreves mye kompetanse for å jobbe godt på grønt nivå, samme ressursene, men flere krav. Her må det jobbes godt for å skifte kultur/kompetanse og vaner. Arbeidet på dette området må være systematisk og spenne over flere sektorer/tjenester da dette er fellesfaktorer. Aktiv jobbing for samtykke til å dele informasjon er en del av kultur og kompetanse, uten dette blir det silojobbing

Systematisk kartleggingsarbeid/avdekkingskompetanse

dette arbeidet gjelder flere områder som atferd/seksuelle overgrep/omsorgsvikt/sosial kompetanse etc. Det er viktig med systemsamarbeid her, for å samkjøre kunnskap/kultur og verktøy, men også for å jobbe på gruppenivå og lære av det vi kartlegger. Også dette arbeidet er i stor grad avhengig av kultur for å innhente samtykke.

Helhetlig tjenestetilbud

Psykisk helse/rus

Dette var en av de store samtaleemnene på denne dagen. Det sammenfaller med innhentet informasjon fra øvrige prosesser som pågår i kommunen. Det er stor konsensus om at vi mangler flere nivå i omsorgstrappa når det kommer til psykisk helsehjelp barn/unge- og familier og et behov for å rydde i tiltak/tjenestestruktur.

Foreldreveiledning

Konsensus om at dette er en viktig del av det forebyggende arbeidet. Hvordan kan vi organisere dette og treffe alle gruppene/alderspennene? Summen av foreldreveiledningsprogrammer og kunnskap/verktøy må sees på under ett for hele kommunen + eksterne som Familievernkontor og BUP

Minoriteter

Særlig viktig med integrasjon mellom psykisk helse og SLI. SLI jobber ikke innen helselovgivning men står med ansvaret for psykisk helse/velferd for flyktingene. Påvirkes også av fastlegekrisen. Screening/kartlegging ved ankomst fungerer godt, men utfordringene er ikke like synlig ved ankomst og screeningen er «minste minimum».